

Datum: 2024-05-28

Goda exempel - rådgivande rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt

Topografi och växtzoner på gård

Om SISAB:s Goda exempel

SISAB:s Goda exempel är en serie dokument som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt. I ett projekt är SISAB:s projekteringsanvisningar styrande och ska följas. SISAB:s Goda exempel kan användas i delar eller i sin helhet.

Projektavdelningens enhet för Projektutveckling har det samordnande ansvaret.

Om du har synpunkter, skriv ett mail till www.godaexempel@sisab.se.

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Följande nackdelar har upptäckts	3
<i>Topografi</i>	3
<i>Grönska</i>	5
Förslag till åtgärd.....	6
<i>Topografi</i>	6
<i>Zonering</i>	6
<i>Varierad grönska</i>	6
Appendix, samlade goda exempel	7

Bakgrund

SISAB ska verka för att tillskapa kvalitativa och tillgängliga förskolegårdar med zoner för olika aktiviteter. Dessa gårdar bör även ha naturliga inslag av grönska samt varierad topografi där det är möjligt. En väl planerad topografi med grönska kan både vara en möjlighet men, är samtidigt en utmaning att tillskapa på ett bra och hållbart sätt.

Följande nackdelar har upptäckts

Topografi

Kullar och slänter har en tendens att slitas hårt. Vid alltför hög användning eroderar till slut översta lagren bort och blottar den bara jorden/fyllnadsmassorna. Verksamheten kan inte längre nyttja ytan såsom den var tänkt att användas.

Dartanjangs gata, Mariehäll

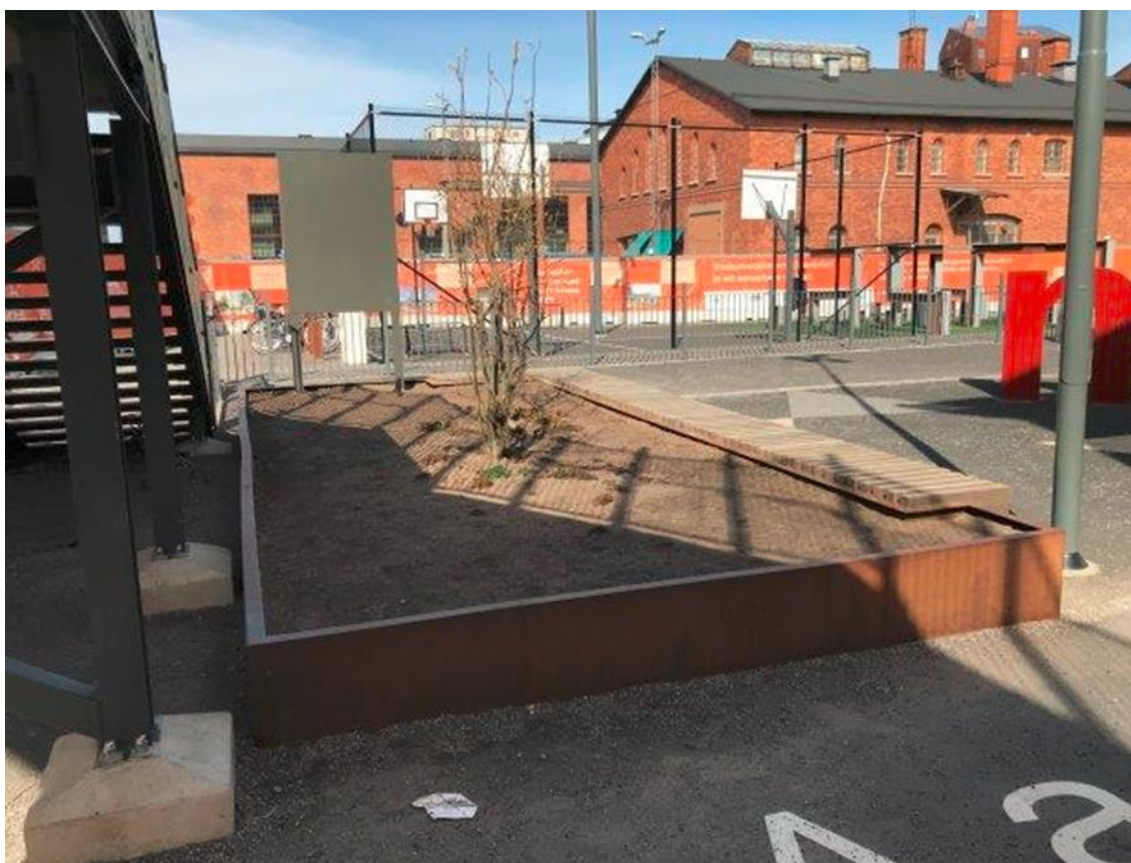
Rödabergsskolan

Grönska

Hårt slitage av grönytor.

Placering av växterna är en viktig faktor till hur hårt de slits och används i leken. En mindre lämplig placering gör snart att grönskan försvinner.

"Plantering" Bobergsskolan

Förslag till åtgärd

Topografi

SISAB har ett antal gårdar med en spännande och givande topografi. Dessa har antingen redan berg i dagen alternativt naturligt större slänter. Gemensamt för gårdarna är att de är väl tilltagna och förefaller ha ett godtagbart förhållande barn / m² för att vegetationen ska överleva.

Zonering

Zonering förefaller fungera bäst om de naturliga förhållandena redan medgav detta exempelvis genom naturliga slänter, berg i dagen, befintlig naturmark etc. Är zonerna flera kompletterar de varandra och leken sprids över flera ytor. Att endast ha en mindre del "vild zon" kommer sannolikt leda till att den snart är hårt nedsliten. Tillskapa istället flera vilda zoner som barnen kan alternera mellan.

Varierad grönska

Varierad grönska skapar olika typer av lek och aktiviteter. Där det fungerar bättre är gårdar med en stor variation mellan å enda sidan större barrträd alt. exempelvis ekar och halvhöga lövbuskage där barnen kan skapa lekar, bygga kojor etc.

Den koncentrerade leken med högt slitage på en mindre yta såsom kring lekredskap, baksandlådor ligger antingen i anslutning till de större träden eller utanför grönskan helt vilket gör att de något klenare lövträden och buskarna får "vila" emellanåt från lekande barn.

Se även Goda exempel om planteringsytor och jordar, www.sisab.se.

Appendix, samlade goda exempel

Djupdalsvägen 72-74

Varierad grönska

Från naturmark (A1) till avskild gräsyta (A2)

Tydliga zoner

Uppdelat mellan ett mer vildare skogsparti (B1) till hårdgjorda alt grusade ytor ytor med baksandlådor (B2) etc.

Topografi

Hela gården ligger i en slänt (c) med dels naturliga höjder samt hårdgjorda backar.

Herman Ygbergs väg 38

Varierad grönska

A1: Avskild zon med inslag av skog och vildvuxet.

A2: Mindre sly och större barrträd

Tydliga zoner

Uppdelat mellan å ena sidan vildare naturmark (B1) och å andra sidan hårdgjorda samt gräsytor (B2).

Topografi

C: Slänt upp mot naturmark

Tumultgränd 69

Varierad grönska

Från Naturmark (A1) till buskage (A2) som uppmanar till lek.

Tydliga zoner

Tydlig uppdelning mellan skogsparti (B1) och hårdgjord yta med lekredskap och baksandlåda (B2).

Topografi

Ena gården ligger på en höjd (C1). På den nedre gården finns uppbyggda kullar som fungerar som en samlingspunkt (C2).

Olovslundsvägen 19

Varierad grönska

A1: Avskild zon med inslag av skog och vildvuxet.

A2: Gömställen med lövträd och buskar.

Tydliga zoner

A1: Denna del av gården är normalt inte öppen utan verksamheten använder den tillfälligt för mindre barngrupper vilket gör att markvegetationen hinner etablera sig, sly växer upp etc.

B: Lekbuskage och gömställen med lövträd och buskar.

Topografi

C: större slänt

* Innan sandlådan byggdes

